

N. F. S. Grundtvigs prædiken 21. søndag efter trinitatis

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Omstændigheder

Prædikentekst:

Efeserbrevet kapitel 6, vers 10-17

I det Øvrige mine Brødre! vorder stærke i Herren og i Hans Styrkes Kraft! Ifører Guds fulde Harnisk, at I kan være mægtige til at staae imod Djævelens snedige Anløb!

Thi vi have ikke Kamp mod Kiød og Blod, men mod Fyrstendømmer og Vælde, mod Verdens Herrer, som regiere i denne Verdens Mørke, mod Ondskabs Aander, som ere under Himmelen. Derfor tager Guds fulde Harnisk paa, at I kan modstaae paa den onde Dag, og staae, naar I have udrettet alle Ting! Staaer derfor opbundne omkring eders Lænder med Sandhed, og iførte med Retfærdigheds Pantser! Og værer iførte paa Fødderne med Fredens Evangelii Færdighed, saa I for alle Ting antage Troens Skjold, hvormed I skal kunne slukke alle den Ondes gloende Pile! Og tager Saliggjørelsens Hjelm, og Aandens Sværd som er *Guds Ord!*

Brødre! vi have Kamp; saa siger Apostelen til sine Med-Christne, og formaner dem paa det Alvorligste til at fare i Harnisk, saa de, i Guds fulde Rustning, kunne møde Fienden, mægtige til at imodstaae alle hans snedige Anløb, dygtige til at beholde Marken, og lyksalige nok til i Himlen at ende deres Bane med Seier og Ære. Brødre! vi have Kamp, det maa da, Christne Venner! ogsaa være det store Alvors-Ord, hvormed vi tiltale hverandre, saasandt vi ellers vil bevare Broderskabet med Apostelen, det er: saasandt vi ville være Guds Børn med ham i Christo Jesu! Lad da kun Verdens Præster og Propheter raabe: Brødre! vi vil have Fred, Verdens Fred, hvad det saa end skal koste! lad dem kun høste Verdens Pris for Mildhed og Sagtmodighed, for Viisdom og Kiærlighed! lad

dem kun hellige og velsigne Verdens Had og Forbittrelse mod os, fordi vi, som Frelseren, vidne om den, at dens Gierninger ere onde!

Lad kun saa være, da det, efter Herrens Ord, kan ikke være anderledes, end at de som ere af Verden, maae tale af Verden, og høres af den, som elsker kun sit Eget, og at vi maae hades af den Verden, der haver hadet vor Herre og Mester, Jesum Christum, og alle vore ægte Brødre i ham, med Apostlerne og deres rette Efterfølgere, haver hadet dem førend os! Lad det ei undre, end sig da forfærde os, at man taler allehaande Ondt om os for Jesu Navns Bekiendelses Skyld; thi Tjenerne ere jo dog ikke bedre end Herren, og haver man kaldt vor Hosbond den Øverste blandt Djævlene, maa dumme Smaa-Djævle naturligviis blive det ypperste Navn, man kan give hans Husfolk!

Rolig og frimodig sig vi da: Brødre! vi maae, vi vil have Kamp, i Herrens Navn, vi vil det, vist nok ikke, fordi Kampen er behagelig, ei fordi vi fattes den høie Viisdom, at det er langt mageligere, medens Fienden raser, at sidde med Hænderne i Skiødet, end i aaben Mark at gaae ham paa Klingen, langt nemmere at tale Verden end at tale Herren efter Munden, til Behag, langt klogere, i kiødelig Forstand, at læmpe sig efter Verden end at byde den Spidsen; nei visselig, ei derfor ville vi have Kamp, men fordi vi see, af Herrens Ord og af Christen-Folkets store Levnets-Løb, at Kampen er uundgaaelig, naar vi ikke som Krystere vil rømme fra Sandheds, fra vor Herres Jesu Christi og Hans Korses Banner, naar vi ikke vil have vor Deel med Verdens Folk, hvis Lykke og Glæde forsvinder som Drømmen, men føle Lyst til med evig Fryde-Sang at bære Blus for vor Konge ved Hans store Indtog i det himmelske Jerusalem, ved den store Bryllups-Høitid i Faderens Hus med de liflige Værelser!

Ja, derfor, for evig Sandheds og Saligheds: for *Jesu Christi* Skyld og vor Forsamlings til Ham, derfor, Christne, vil vi have Kamp, den samme Kamp, som Herrens Apostler og alle vore Med-Brødre og Med-Tienere i Herren, der i de forbigangne Tider have agtet Guds Daarskab for visere end Menneskene, have stridt den gode Strid, fuldendt Løbet, og bevaret Troen; ere hensovne i Fred, ei i den Fred, som Verden giver, men i Guds Fred, som overgaaer al Forstand og forvarer Hjerter og Tanker i *Christo Jesu*; ere indgangne i Hvilen den store Hvile, som Gud haver beredt sit Folk, og bie kun paa os som end vil stride samme Strid, for at istemme Seiers-Sangen: det evige Halleluja! o store Gud, vi love Dig! Ja, Brødre, derfor vil vi have Kamp i Herrens Navn, og det skal være vor Trøst, at for Hans Øine, der

ikke dømmes efter Skin, men efter Sandhed, omgaaes vi ikke som de Uvise men som de Vise, aldenstund vi kæmpe ei for det Uvisse, men for det Visse, ei for en forgængelig, men for en uforgængelig Krone, ja, det skal trøste os over al vor Møie paa Jorden, at, er end Kampen haard, saa er og Seiren nær, og *Hvilen sød!*

Brødre! siger Apostelen, vi have Kamp, ikke med Kjød og Blod, men med Fyrstendømmer og Magter, med Verdens Herrer, som regiere i denne Verdens, denne Tids-Alders, Mørke, med det aandelige Ondskab under Himmelen; derfor tager Guds fulde Rustning paa! Sandelig, lytte vi kun troende til denne Apostel-Tale, som Aanden fører til Menigheden, da kan vi umuelig tvivle om, at Kampen jo er haard, at Striden jo er heed;

thi, er det ikke Kiød og Blod, men en, med Mørkets Scepter, denne Verdens-Tid beherskende onskabsfuld Aandelighed, vi have at bekæmpe, er det ikke vore egne de synlige, men Guds og vor Herres Jesu Christi usynlige Fiender, med hvilke vi skal prøve Styrke, og kan vi derfor kun bestaae i Kampen, ved omhyggelig at iføre os Guds fulde Rustning; o, da maa Kampen sagtens være haard for os, der af Naturen selv ere kiødelige, og sandse kun de kiødelige Ting, haard for os, som, naar vi end have begyndt i Aanden, dog idelig fristes til at fuldende i Kiødet, haard for os, som, under Kampen altid staae Fare for, snart at hovmodes og snart at forsage: snart at forlade os paa vor egen Rustning, og snart at mistvivle om, at selv Guds fulde Rustning kan gjøre os dygtige til at bestaae paa den onde Dag, og som uovervindelige Kæmper ære det Banner, den Herre Zebaoths Banner, vi følge! Ja, Brødre, derfor, men ogsaa kun derfor er Kampen haard og farlig; thi var Fienden kun aldeles udenfor os, da var Kampen i Guds fulde Rustning let, da var den som en Leg, et Vædde-Løb og Fægter-Spil om Hæders-Kransen; thi hvad formaaer al Verdens Magt og hele Helvede mod Ham, som haver al Magt i Himlen og paa Jorden, mod Ham, hvis Helte-Gierninger i Tidens Løb med Torden-Røst gientage hvad Han siger ved Propheten: vil Øxen løfte sig mod den, som hugger, Kieppen imod den, som slaer? Vil Nogen prøve Styrke med Mig! o, lad ham dog heller slutte Fred med Mig!

Ja, vare vi kun fuldkommelig den levende Guds Tienere, altid, fra Top til Taa, fra Hoved-Isse til Fod-Saale, klædte i Hans Rustning: med evangelisk Nidkiærhed, med Sandheds Belte, og Aandens Sværd, som er Guds Ord, med Troens Skjold, med Retfærdigheds Brynie, og Saligheds Hjelm, da skulde vi og al tid gaae i Strid mod Mørkets Magt og Verdens Aand, som til en Dands, da

skulde vort Krigs-Løsen kun være Nyn paa SeiersSangen, da skulde vor aandelige Kamp kun være Sværde-Lyn over Fiendens Isse, til han forsvandt i det yderste Mørke, hvor der ei meer er Magt til Strid, men kun til Graad og Tænders Gnidsel!

Men de Christnes Kamp er haard, fordi Hoved-Slagene staae langt fra Verdens Øine, staae inden i os, om det Guds-Rige, der kommer ikke saa, at man kan pege derpaa, og sige: see her og see der! ja, derfor er den haard, de Christnes Kamp, fordi vi have Fienden inden Voldene, fordi den udvortes Kamp er kun som en Skygge af den Indvortes, fordi i os selv, det er i vort Kiød boer intet Godt; fordi den falske Viisdom, den Vantro, den Spot, den Hovmod, den Verdens-Kiærlighed, den Dorskhed, Ligeegyldighed og Lunkenhed, vi i Verden har at drages med, de beleire idelig vort eget Hjerte, bryde ind, saasnart vi slumre kun et Øieblik, og kan da umuelig uden haardnakket Kamp og dybe Saar igjen uddrives!

O, christne Venner! det maae, det ville vi da aldrig glemme, at kun derfor er vor christelige Kamp saa haard, fordi Kiødets Sands ogsaa i os er Fiendskab imod Gud, saa at selv Ordets Tienere, skiøndt deres Kamp for Menigheden er af en egen Art, dog vist alle maae bekiende, det er den haardeste Kamp, de føre hos sig selv i det Skjulte, med Verdens Aand i deres eget Bryst, med Slangen i Barmen!

Ingenlunde vil vi dølgge for os selv og for hverandre, at den christelige Kamp er haard, men beskiæmme ville vi vor egen Lunkenhed, ved høit og frit at bekiende, den Kamp er kun haard, fordi vi have Fienden kiær; thi det er den christelige Kamps Hemmelighed, som Verden aldrig kan forstaae, da det er tvertimod dens Aand og Skik, at vore egne Fiender skal vi elske, men Herrens Fiender skal vi hade! Alt det Fiendtlige, som kun er Kiød og Blod, og kan i det Høieste slaae legemlig ihjel, det skal vi elske, skiøndt det piner os, og overvinde ved Taalmodighed; thi saaledes gjør vi med vort eget Kiød og Blod, hade det ikke, men føde og vederkvæge det, endskiøndt det smerter os, og fører os til Graven, og vi skal elske Næsten som os selv; men alt det Fiendtlige som er aandelig Ondskab, strider imod Gud og Sandhed, og kan myrde Sjæle, det skal vi i Sandhed hade, aldrig skaane, men i Guds fulde Rustning aandelig bestride, og af al Magt ødelægge, som skrevet staaer: I, som elske Herren, hader det Onde!

forbandet den som gjør Herrens Gierning med Svig og forhindrer sit Sværd; thi hvad Samfund er der mellem Lys og Mørke, hvordan kan Christus komme overeens med Belial, og hvad Deel haver den Troende med de Vantro! Saaledes skal vi forstaae Apostelens Ord i Dagens Epistel, at det er ikke med Kiød og Blod, men med den aandelige Ondskab vi have Kamp, og at vore Strids-Vaabn derfor naturligiis ei kan eller maae være kiødelige, men aandelige, til at nedbryde alle de Befæstninger, som trodse Guds Ord, det Aandens Sværd, vi kaldtes til i Herrens Navn at føre.

Og sandelig, dersom vi efter denne Oplysning endnu sammenblande de Fiender vi skal elske og spare, med dem vi skal hade og nedhugge, forvexle det Sværd vi skal stikke i Balgen, med det vi paa Herrens Ord skal lade udfare, at gjøre Hans Gierning uden Svig, sammenblande og forvexle vi endnu disse himmelvidt forskellige Ting, og raabe Fred, hvor der er ingen Fred, Fred med Herrens Fiender, som med Brødre, skiøndt det er hvad Herren hader, vil vi, som Eli, være fredelige, sagtmodige, venlige mod den aandelige Ondskab i Verden; sandelig, da er det kun fordi vi have sluttet Fred med Fienden i vort Inderste; thi vi kunde bestride Sandheds Fiender i Verden og dog skaane dem hos os selv, men opvækkes vi end ikke til Nidkiærhed, naar vi møde dem paa fremmed Grund, da pleie vi ustridig Venskab med dem i vort eget Huus, og hvad vi hade hos os selv, kan vi umuelig elske hos Andre!

Saaledes, Christne! skal vi beskiæmme vor Lunkenhed, som vi, for at undgaae Verdens Had og Kampens Hede, har af Naturen Lyst til at skjule under Fredeligheds og Kiærligheds, under Sindigheds, Sagtmodigheds og Mildheds Dække, saaledes skal vi beskiæmme den, og komme Herrens Ord ihu: fordi du er lunken, er hverken kold eller varm, derfor udspytter jeg dig af min Mund!

Dog, vel os, Christne Venner! thi seer kun Han, som seer vort Hjerte, at Aanden er villig, skiøndt Kiødet er skrøbeligt, seer Han kun, at vi dog i Grunden stræbe at hade hans Fiender, i os selv og i Verden, med et aandeligt, et himmelsk, et sandhedskiærligt Had; seer Han kun, at, om vi end krympe os for Kampen, saa er det dog i Grunden vort Hjertes Begiæring at bestaae den mandelig i Herren, i Guds fulde Rustning; o, da er ingen Herre, ingen Høvding naadig, from og god som Han, da tugter og beskiæmmer Han kun vor Lunkenhed, for at kunne

komme vor Skrøbelighed til Hjelp, saa vi ei falde i Fiendernes Hænder; og er Hans Ord end som en Hammer, der knuser Klipper, saa banker Han dog kun med den paa vort Hjerter-Kammer, for at vi skal lukke op, at Han kan indgaae og holde Nadver med os; og kiærlig trøster Han os under Kampens Hede med Seirens Glands og Hvilens Sødhed!

Ja, Christne Venner! bliver Kampen derved haard, at Hoved-Slagene maae staae paa vore egne Enemærker, maae koste Hjerter-Saar og Hjerter-Blod, o, saa bliver ogsaa netop derved, naar vi ærlig kæmpe, Forvisningen om herlig Seier og om liflig Hvile saa fast og levende, som den var ellers aldrig blevet, saa her, som allevegne, vender Gud det for Sine til Godt, hvad Fienden af Ondskab optænker imod dem, og de maae taknemmelig føle, det er en velsignet Sandhed, at alle Ting tjene dem til Gode, som elske Gud!

Vi have et fast prophetisk Ord, der skal lyse for os, som en Nat-Lampe, til Dagen gryer og MorgenStjernen oprinder i vort Hjerter, og Ordet er den Forjættelse, at Herren vil være med os alle Dage til Verdens Ende, at Helvedes Porte skal aldrig faae Overhaand over Hans Kirke og Menighed, og at, om end Himmel og Jord forgaaer, skal Hans Ord dog ingenlunde forgaae: svigte og glippe. Denne Forvisning, at Herren er med os, strider med os og strider for os, alle saamange som Han finder i Huset paa Klippen, den allene er det som spaaer os Seier i vor Strid for Evangelium; thi som vore Fædre sang paa denne Dag:

Vil Gud vor Herre ei med os staae;
Naar vore Fiender komme,
Vil Gud vor Sag ei tage sig paa,
Og stride os til Fromme;
Uden Han Israel hjælper vist,
Og selv forstyrrer Fiendens List,
Da have vi forloret!

saa er det alle Dage, og troede vi da ikke med Fædrene, at den vældige Helt, som beholder altid Marken, at han vil stride for os, hvis egen Magt er intet værd, da lode vi vel være at tilegne os det store christelige Helte-Ord:

Om Verden fuld af Djævla vaar,
Som vilde os slet opsluge,
Vi frygte dem ikke ved et Haar;

kun med den gamle, enfoldige, prøvede, aldrig skuffede Tillid til vor Herres Jesu Christi kiærlige,
guddomskraftige Nærværelse iblandt os, kun med den kan vi trodse Hans Fiender og synge:

Deres Snarer vil Han sønderrive,
Deres falske Lære skal øde blive,
Det kunne de ikke forhindre!

Men, Christne Venner! hvorved er det vel, at denne Tro paa Herrens Nærværelse, og denne Overbeviisning om Fiendens Afmagt imod Ham, hvorved er det vel, at denne Tro og Forsikkring bliver levende, styrkende, trøstelig for os, hvorved, uden ved den Erfaring, hvorpaa de Christnes indvortes Kamp er saa rig, ved den Erfaring, at Herren end er nær hos alle dem, som Ham i Sandhed paakalde, og at Hans Arm er ingenlunde forkortet, at Han hører de Gudfrygtiges Raab og hjælper dem, hører ofte, før vi raabe, svarer, før vi kalde, frelser, før vi skue Faren!

Kun da, naar vi saaledes have lært at kiende, hvor iegod den Herre er, vi tjene, hvor almægtig Han er, den Helt, hvis Seier over Død og Djævel vi bevidne, hvilken livsalig Hjælper i Nød Han er, den Frelser, hvis Navn vi udraabe, som det Eneste under Himlen, hvori det er Syndere givet at finde Lægedom, at finde Fred og Salighed for Sjæl og Hjerte; kun da, naar vi saaledes af Erfaring have lært at kiende vor Herres og Frelsers Jesu Christi Venne-Hjerte og Helte-Kraft, Menneske-Ømhed og Guddoms-Magt, kun da faae vi Magt til at stole paa Ham, til med Hans Ord som vort Skjold at trodse Verden og dens Aand, som for Hans, for Jesu Navns Bekiendelses Skyld, opfarer og raser imod os; kun da bliver det os midt i Kampens Hede en urokkelig Vished, en livsalig Opmuntring, at Seiren er nær!

Dog, Christne Venner! skiøndt Seiers-Haabet er os nødvendigt under Kampen, og skiøndt det er aldeles vist, at jo mere Christi Fiender larme, jo stærkere de trodse, des vissere, des nærmere er Seiren over dem, saa lad os dog aldrig glemme, hvad daglig Erfaring i vort Inderste indskiærper os, at med vore Seire heneden haver det ingen Bestandighed, er det kun lidet bevendt, uden forsaavidt de stadfæste og oplive os i Troen paa den ene store aandelige Seier, som er vundet under Himlen, paa Seiren, Jesus Christus vandt for os alle, da han sønderknuste

Slangens Hoved, Seiren, som Engle kun værdig besynge, og hvis salige Følger kun en herlig Evighed kan ret aabenbare!

Lad os aldrig knytte vor Trøst og Glæde til de timelige Seire, vi i Herrens Navn kan vinde; thi dermed skabe vi os bittere Sorger, ei blot fordi der, saalænge vi vandre heneden, altid kommer Nat efter Dag, og Fald efter Seier, men især, fordi vi aldrig ere lettere at overvinde end i Seiers-Rusen, aldrig stærkere, end naar vi seire, fristes til at høste i Kiødet, hvad der blev saaet i Aanden, aldrig snarere glemme at vaage og bede, og dermed iføre os den Guds fulde Rustning, som ene kan beskiærme os mod Djævelens snedige Anløb! Dybt skal vi indprænte os hvad Jesus sagde til sine Discipler, da de hoverede over, at ogsaa de urene Aander vare dem lydige i Hans Navn; thi da sagde Herren: glæder eder ikke derover, at Aanderne ere eder underdanige, men glæder eder heller over at eders Navne ere skrevne i Livsens Bog!

Ja Christne! saa skal det være: hver en Seier over aandeligt Ondskab, vi, indvortes eller udvortes, i Herrens Navn vente og vinde, enhver saadan Seier skal vi kun regne til Vinding for Herren, kun glæde os over, som et nyt Beviis til de Mange paa, at han som har al Magt i Himlen og paa Jorden, at han er med sin Aand og Kraft tilstæde blandt os, som blandt sine gamle Tienere og Vidner; kun glæde os over, som en ny Røst, hvormed Jorden udstammer et Ord til Hans Pris, hvis Ære Himlene fortælle, som et Led af den store Seiers-Kiæde, hvorom Dage alt i mange Aarhundreder talde med Dage, og Nætter kundgjorde hinanden Vidskab !

Paa vore egne Vegne skal vi ingenlunde glæde os over vundne Seire, men, som Apostelen, glemme det Tilbagelagte, og stunde mod det Tilkommende, række efter Klenodiet, og aldrig overse Kalken: den sidste, bittere Kalk, som vi ved hvert Skridt paa Banen nærme os, og som nødvendig maa tømmes, før Kronen vindes! Paa vore egne Vegne skal vi kun glæde os over Seiren, Jesus vandt, da Han førde Liv og Uforkrænkelighed igien for Lyset, da Han i Graven, hvoraf Han seierrig opstod, beredte os en rolig Søvn og glad Opvaagnelse, da Han i Faderens Huus, hvortil Han forklaret opfoer, beredte os en sød og salig Hvile efter Tidens Kamp og Møie!

Ja, dette store, uforkrænkelige Haab, det er den Salighedens Hjelm, der holder de Christnes Hoved opreist under Kampen; Velsignelsens Kalk, hvori vi troende inddrikke Guddoms-Livet, som er i Christo Jesu, det er vor uudtømmelige

Trøstens og Glædens Kilde; thi det er med Hvilen, som med Seiren: staaer Hoved-Slaget i vort Inderste, og seire vi i Herren, saa Guds Rige kommer til os, da lære vi ei blot at kiende Seierens Storhed, men ogsaa Fredens Velsignelse; hvor den Korsfæstede, igien Opstandne, indtræder blandt Sine, som forvente Ham, der siger Han altid: Fred være med eder! annammer den HelligAand! hvor Guds Rige kommer, der er Guds Fred, thi Guds Rige er Retfærdighed, Fred og Glæde i den HelligAand! Medens derfor Verden tænker, Verden raaber, vi er Fredens Fiender, da føle vi dybest, at kun for Freden er det værdt at stride, kun fordi det Guds Ord, som Verden forsmæder, hader og forhaaner, kun fordi det er et Fredens Evangelium, der giver alle Troende Hvile for Sjælen, kun derfor er Strid og Møie, Saar og Smerte, Frygt og Sorg ei værdt at regne, kun fordi Paradisets Palmer vinke, kun derfor kan og vil vi ringeagte Korsets Skam!

O Christne! saa lad os i Guds fulde Rustning mandelig bestaae den Kamp, som er vor Lodd, ei knurre imod Herren, men takke Ham for Kaaret, aldenstund vi vide, at vi har en Høvding, der uddrog som Helten, der skal vinde, skiænker sine Stridsmænd overflødig Mod og Kraft, med fast beseiglet Seiers-Haab, paa Kampens Dag, og haver beredt dem, naar Time-Glasset vendes, og Verden siger, de faldt afmægtige til Jorden, haver da beredt dem en salig Hvile i Faderens Skiød, hvor de skal hvile af deres Gierninger som Han hviler af sine, og dele Hans Herlighed, som han havde hos Faderen før Verden blev! Ja, love, prise og takke vor Høvding, vor Konge, vor Frelser, det stærke Taarn, vi altid have at henflye til fra Fiendens Ansigt, vor Saligheds Fyrste, som giver os Fred, den Guds Eenbaarne, Jesus Christus, den uovervindelige Helt, som strider for os, og som strider med os, love, prise og takke ham vil vi, i Kamp og Seier, i Medgang og Modgang, i Liv og i Død, og lade vor ydmyge Bøn falde for Hans Ansigt, sjungende med christne Fædre:

O mægtig Seier-Herre,
Som Fiendens hele Magt,
Dit store Navn til Ære,
Har under Fødder lagt,
Lær os at kæmpe saa,
At naar vor Strid har Ende,
Vi Palmer kan i Hænde
Og Seiers-Krone faae!

O! giøre vi kun det af Hjertens Grund, da er Seiren og Hvilen os saavis som

Kampen, da hviske Engle til vort Hjerte, hvad Kongen selv vil høit udraabe, naar Han skifter Arv med de Hellige i Lyset, og byder hver ærlig Stridsmand hjertelig Velkommen, sigende: vel! Du gode og tro Tiener! du haver været tro over Lidet, Jeg vil sætte dig over Meget, gak ind til din Herres Glæde! Hvo som haver Øren at høre med, han høre! Amen, i Jesu Navn, Amen!!

Kilde

Grundtvig, N. F. S.: "Den christelige Kamp. Prædiken paa eenogtyvende Trinitatis-Søndag 1825", i Grundtvig, N. F. S.: Grundtvigs Værker, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv1825_421A-txt-root.pdf (tilgået 10. oktober 2024)

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

21. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/n-f-s-grundtvigs-praediken-21-sondag-efter-trinitatis>